

nr 4

VRIENDENNIEUWS

EEN UITGAVE VAN

VERENIGING

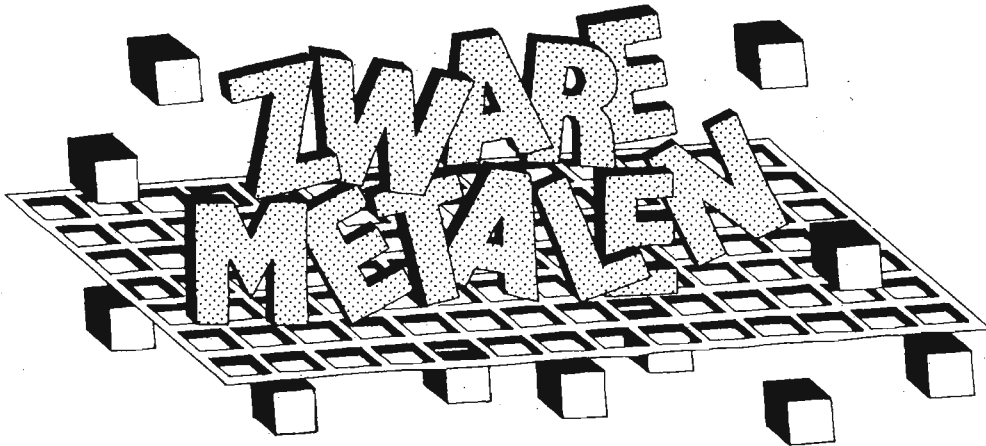


"VRIENDEN VAN BLIIDORP"



LE CARBONE-LORRAINE

**MET enViro-cell[®]
VANGT U**



OP WETENSCHAPPELIJKE WIJZE

d.m.v. elektrolyse over een koolgranulaat bed

- universeel inzetbaar
- eenvoudig in gebruik
- geen vuilvorming
- zeer compact
- bedrijfszeker
- zonder chemicaliën

Le Carbone-Lorraine ook voor microfilters in gesinterde metalen en equipment voor ultra-filtratie

LE CARBONE-LORRAINE (NEDERLAND) B.V.

Kantoor-Magazijn-Serviceplaats: Breevaartstraat 50 (Spaanse Polder)
Postbus 11052, 3004 EB Rotterdam. Tel. 010-4620166. Telex 23683 carlo. Fax 010-4375524

V R I E N D E N N I E U W S

NOVEMBER 1986

Een uitgave van de Vereniging Vrienden van Blijdorp

Verschijnt tenminste viermaal per jaar

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Contributie 1987	pagina 2
Lezingen voor onze leden	pagina 2
Uit onze kiosk	pagina 3
Nieuws uit Blijdorp	pagina 4
Dierentuinen van de wereld, deel 1 Spanje en Portugal	pagina 5
Interview met een Blijdorp-medewerker G. van der Graaf en zijn giraffen	pagina 12
Kerstlunch 1986 in het Blijdorprestaurant	pagina 18
Opgenapte mensapen in Blijdorp	pagina 19
Adressen en telefoonnummers	pagina 20

Als adresdrager van dit Vriendennieuws ontvangt u een acceptgirokaart nieuwe stijl voor de contributie 1987. Deze acceptgirokaart vermeldt tevens uw lidmaatschapsnummer van onze dit jaar geautomatiseerde administratie. Om deze reden verzoeken wij u uitsluitend met deze acceptgirokaart uw contributie voor 1987 te betalen, dus niet via Periodieke overschrijving, Incasso of eigen giro-overschrijving. Zoals u weet is de minimum-contributie voor 1987 f 25,-. Dit minimum trachten wij te handhaven om iedereen in de gelegenheid te stellen lid van onze vereniging te zijn. Aan een ieder die de mogelijkheid heeft méér bij te dragen vragen wij echter komend jaar iets meer dan het minimum te betalen. Zoals u weet was er vanuit de leden gevraagd om een dikker en dus duurder Vriendennieuws te maken en hoewel wij trachten de hieraan verbonden kosten door advertenties te compenseren, heeft dit het afgelopen jaar extra geld gekost. Bovendien naderen wij ons 25-jarig jubileum en bij die gelegenheid zouden wij Blijdorp iets bijzonders willen aanbieden, waarover we in een volgend nummer van Vriendennieuws nadere informatie hopen te kunnen verstrekken.

LEZINGEN SPECIAAL VOOR ONZE LEDEN

De volgende lezingen worden speciaal voor de Vrienden van Blijdorp verzorgd in het Diergaarde Restaurant.
Aanvang: 11.00 uur.

14 december 1986 Kunstmatige voortplanting door Dr. L. de Boer
Dr. de Boer houdt zich in Blijdorp o.m. bezig met de voortplanting van de dieren, waarbij allerlei nieuwe kunstmatige technieken ter beschikking staan. Tijdens de grote tentoonstelling Voortplanting in Blijdorp heeft u daarover al het nodige kunnen vernemen, waarop Dr. de Boer nader zal ingaan.

11 januari 1987 Australië door de heer G. Visser
Dit jaar maakte de heer Visser een trektocht dwars door Australië, op zoek naar de fascinerende dieren van dit continent. Schitterende dia's tonen u de diversiteit aan landschappen, planten en dieren die Australië nog altijd bezit.

Beide lezingen zijn de moeite van het bijwonen zeker waard. Noteert u beide data gelijk even in uw agenda ?

UIT ONZE KIOSK

Voor de komende feestdagen hebben wij nog leuke kado-artikelen. U kunt deze bestellen via overschrijving of storting van het verschuldigde bedrag op giro 2110706 t.n.v. Vrienden van Blijdorp, Promotie, te Rotterdam met vermelding van nummer en aantal van het artikel. De prijzen zijn inclusief Vriendenkorting en verzendkosten (alleen overschrijvings/stortingsformulieren kunnen worden behandeld, dus geen girobetaalkaarten of verzamelgiro's).

Nr.	Artikel	Prijs
1.	5 vel sluitzegels (à 20 stuks)	f 6,25
2.	1 mapje kerstkaarten	3,--
3.	3 mapjes kerstkaarten (à 3 st. met envelop)	5,50
4.	Mobile/raamhanger Uil	10,--
5.	„ Dolfijn	10,--
6.	„ Vogels	10,--
7.	Boekje "Rotterdamsche Diergaarde"	18,75
8.	3 balpoints met verenigingsnaam	5,--
9.	plastic flesopener met embleem	3,--
10.	5 "love"-stickers Bernhardine en Irma	3,--
11.	lepeltje met embleem	6,--
12.	2 notitieklemmen met embleem	3,75
13.	safari-auto geel/zwart	6,50
14.	bakwagen met eigen opdruk	8,50
15.	oplegger met eigen opdruk	10,--

Sinds enige tijd heeft de Vereniging Vrienden van Blijdorp zijn eigen telefoonnummer, waar u terecht kunt voor al uw vragen, opmerkingen en mededelingen.

Noteert u het nummer van de VRIENDENFOON:

0 1 0 - 4 6 5 9 0 1 5

Hoewel het misschien nog wat vroeg is wensen wij alle Vrienden van Blijdorp alvast prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1987 toe !

NIEUWS UIT BLIJDORP

Tegenover het leeuwenterras is een voormalig panda-verblijf omgebouwd tot een verblijf voor boomstekelvarkens en Europese otters.

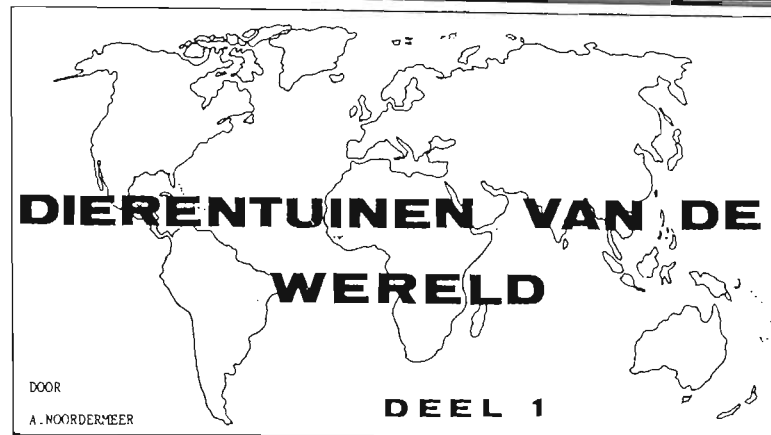
De uit de barre streken van Noord Amerika stammende boomstekelvarkens hebben een aparte klimboom ter beschikking en een eenvoudig schuilhokje. Meer hebben ze niet nodig; ze zijn erger gewend dan datgene, wat ons betrekkelijk milde zeeklimaat ons gewoonlijk te bieden heeft ! Noordamerikaanse boomstekelvarkens zijn gelukkig nog niet zeldzaam, maar het is voor het eerst in vele tientallen jaren dat deze soort in de Rotterdamse Diergaarde te zien is.

De Europese otters, waarmee de boomstekelvarkens hun nieuwe verblijf delen zijn de laatste jaren wel vrij regelmatig aanwezig geweest. Zij behoren helaas wel tot een bedreigde diersoort en Blijddorp is er daarom veel aan gelegen om het huidige paartje tot voortplanting te brengen. Daartoe heeft men het verblijf voorzien van twee buiten het verblijf gelegen broedholen, die door buizen (zowel boven als onder water) te bereiken zijn. Verder is het verblijf voorzien van een ruige begroeiing, speelmaterialen als stenen, een zwemgracht en zelfs een als glijbaan te gebruiken watervalletje.

En nu maar afwachten of Blijddorp binnen afzienbare tijd de geboorte van jonge ottertjes kan melden!

Tot de diersoorten die in de afgelopen periode in Blijddorp al wel voor nageslacht zorgden, behoorden o.m. de zeldzame Maleise tapirs (een vrouwtje), de okapi's (het mannetje Sura, waarover u elders in dit Vriendennieuws meer kunt lezen), de Dama-gazelles en voor het eerst sinds lange tijd eindelijk weer eens een jonge Goodfellows boomkangoeroe. Ook de Grote koedoes, de Mara's, de Grondkoeskoesen en Zwartvoetkatten zorgden voor jongen.

Tot de nieuwkomers behoren twee Roloway-meerkatten, een zeldzame ondersoort van de Diana meerkat. Uit de nalatenschap van Dierenpark Wassenaar had Blijddorp al eerder een trio van deze bijzondere apen overgenomen en Blijddorp heeft inmiddels het internationale voortouw genomen in een reddingspoging in gevangenschap van deze ondersoort. Met de paar diertuinen die Roloways in hun collecties hadden zijn afspraken gemaakt om de krachten te bundelen en alle vertegenwoordigers van de ondersoort in drie diertuinen samen te brengen: Doué en Mulhouse in Frankrijk en Rotterdam. Deze 3 diertuinen zullen trachten de Roloway meerkat voor de diertuinen te behouden.



Inleiding

Dat de belangstelling van de Vrienden van Blijddorp niet tot de Rotterdamse Diergaarde beperkt blijft wordt al jarenlang bewezen door de enthousiaste deelname aan de dagexcursies naar binnen- en buitenlandse diertuinen en sinds kort ook aan de vijfdaagse reis naar West en Oost-Berlijn.

Een toenemend aantal leden neemt de moeite om in vakanties andere diertuinen op te zoeken of zelfs op eigen gelegenheid speciale diertuinreizen te maken.

Om die groeiende interesse voor diertuinen verder te stimuleren stellen we ons voor om in Vriendennieuws in een reeks van artikelen per land of groep van landen de daar aanwezige diertuinen en hun specialiteiten de revue te laten passeren.

Vele van de aan bod komende diertuinen zijn de schrijver van deze regels uit eigen aanschouwing bekend, maar lang niet alle. De gegevens over die niet zelf bezochte diertuinen stammen uit vele bronnen, in de eerste plaats uit de persoonlijke, uitgebreide verzameling diertuingidsen, jaarverslagen, tijdschriften, e.d. Daarnaast wordt geput uit een scala over het onderwerp diertuinen verschenen boeken, waaronder met name de onmisbare "International Zoo Yearbooks".

Getracht zal worden om per land (of groep van landen) aan te geven waar u in dat land bezoekwaardige diertuinen kunt vinden. Volledigheid zal daarbij niet mogelijk zijn: bij wijze van spreken dagelijks komen er nieuwe diertuinen bij en worden andere opgeheven. Vòdr de Tweede Wereldoorlog waren diertuinen eigenlijk alleen te vinden in grote Europese en Amerikaanse steden. Daarna ontstond een explosie van nieuwe

dierenverzamelingen, soms in of bij grote steden, maar vaak ook ver daarbuiten. En dat brengt ons dan al gelijk bij de hamvraag : Wat is een dierentuin ?

In zijn algemeenheid kan een dierentuin als volgt worden gedefinieerd; Een instelling, waar in het wild levende diersoorten tegen betaling aan het publiek worden getoond. Deze definitie kent zijn uitzonderingen: zo zijn de dierentuinen van Lyon in Frankrijk en St.Louis (U.S.A.) tot op de dag van vandaag gratis te bezoeken en in Engeland zijn er tuinen, waarvan het dierenbestand (vrijwel) uitsluitend bestaat uit al dan niet exotische huisdiervormen.

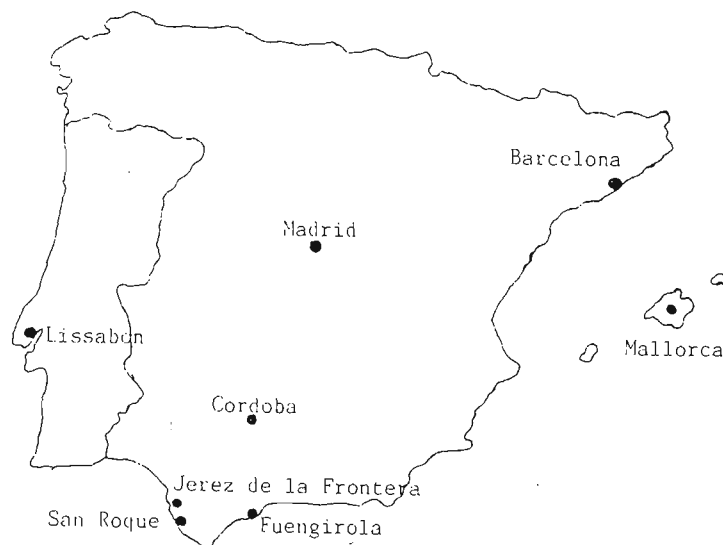
Een gevolg van deze definitie die wel heel ruim genoemd mag worden, is dat niet alleen de dierentuinen in engere zin (waar getracht wordt een overzicht van het dierenrijk, van ongewervelden tot aan de mensapen aan het publiek te tonen) er onder te vangen zijn, maar ook zelfstandige publieksaquaria, vogelparken, terrariums, dolfinariums, safariparken, enz. enz. Ook onder deze laatste instellingen zijn er meerdere, die een bezoek meer dan waard zijn. In het kader van deze reeks "Dierentuinen van de wereld" zal dan ook onder het begrip dierentuin de ruime definitie worden gehanteerd.

Zoals reeds eerder gezegd zal daardoor nooit een alles omvattend overzicht gegeven kunnen worden. Mocht u, de lezer van deze reeks, meer informatie wensen over de dierentuinen in een bepaalde streek of een land, dat (nog) niet in de serie is behandeld, is de schrijver te allen tijde bereid om nadere gegevens te verstrekken en/of bezoekadviezen te geven.

Op zijn beurt houdt hij zich altijd aanbevolen voor informatie van uw kant, hetzij in de vorm van bezoekeravonden, hetzij door middel van gidsjes of andere documentatiematerialen over de bezochte dierentuin(en). Het adres vindt u op de laatste pagina van deze uitgave.

Na deze uitvoerige introductie en ervan uitgaande, dat het "aanbod" van dierentuinen in eigen land voldoende bekend mag worden geacht (zie bijvoorbeeld de Prisma Dierentuinen Gids, 1983 Het Spectrum B.V.) willen we deze reeks beginnen met twee vakantielanden bij uitstek: Spanje en Portugal, tezamen het Iberisch schiereiland vormend, alsmede enkele wat verder verwijderd liggende eilanden(groepen), Mallorca, de Canarische eilanden en Madeira.

SPANJE EN PORTUGAL



PORTUGAL

Het dierentuingebouwen in Portugal is geconcentreerd in de hoofdstad Lissabon.

De dierentuin van LISSABON, die officieel Jardim Zoologico e de Aclimacao em Portugal heet, werd in 1884 gesticht en bevindt zich sinds 1904 op de huidige plek in Larangeiras Park.

In het begin van deze eeuw kon de Sociedade do Jardim Zoológico e de Aclimação em Portugal met aan het hoofd Koning Fernando II het 26 hectare grote park met slot en baroktuin van Graaf Farrobo overnemen en hier de dierentuin opnieuw opbouwen.

Het naar voorbeeld van Versailles gebouwde paleis en de tuinen, het aansluitende romantische park, rozentuin, prachtige oude bomen, bloemenbedden, beelden, bogen, trappen, siervijvers, bronnen en kunstig vervaardigde zitbanken geven het park een bijzonder aanzien. Hoewel de dierenverblijven oorspronkelijk vooral uit tralie en gaaswerk bestonden, heeft men er in de loop der tijden kans gezien om voor de meeste grotere zoogdieren moderne, tralielooze open verblijven te construeren. Het milde klimaat van Lissabon maakt eenvoudige nacht- en winterverblijven mogelijk.

De dierentuin van Lissabon heeft zijn bekendheid echter niet zo zeer te danken aan opvallende verblijven, maar vooral aan

de daar in de collectie opgenomen diersoorten en ondersoorten afkomstig uit de (voormalige) Portugese koloniën als Angola, Mozambique en Guinea.

De dierencollectie omvat reptielen, vogels (ca. 130 soorten) en een representatieve zoogdierenverzameling van een kleine honderd soorten en ondersoorten, waaronder gorilla's, orangs, olifanten, zwarte neushoorns (die zich in Lissabon ook voortgeplant hebben), nijlpaarden, giraffen, grote katachtigen, enkele soorten beren en hoefdieren als woudbuffels, nyala's, paardantilopen, kafferbuffels, waterbokken en zebra's.

Lekkernijen voor kenners vormen de vertegenwoordigers van de eigen Portugese fauna als wolven (*Canis lupus signatus*).

Heel merkwaardig is de aanwezigheid van een hondenkennel op het terrein van de dierentuin, maar ronduit uniek is de achter de kennel gelegen hondenbegrafplaats met de mooiste grafzerken, voorzien van fraaie grafschriften, waarmee inwoners van de stad de laatste eer bewijzen aan hun overleden viervoeters

Tenslotte is het voor Vrienden van Blijdorp wel interessant om te weten, dat de dierentuin van Lissabon al sinds 1914 (!) over een ondersteunende vriendenvereniging beschikt.

Elders in de stad LISSABON bevindt zich het Aquário Vasco da Gama, dat in 1898 door Koning Carlos I, die zich zeer interesseerde voor zeebiologie, werd gesticht. Het aquarium bezit een representatieve collectie waterdieren, waaronder uiteraard veel dieren die aan de Portugese kust voorkomen. Jarenlang leefde hier een exemplaar van de in zijn voortbestaan ernstig bedreigde Mediterrane monniksrob (*Monachus monachus*).

Afgezien van de beide zoologische instellingen in Lissabon zijn de schrijver van deze regels slechts twee kleinere openbare aquaria bekend in Porto (Estacao de Zoologia Maritima "Dr Augusto Nobre" in Foz Duoro, in 1927 gesticht) en Funchal op het eiland Madeira (Museu e Aquario do Funchal, dat in 1954 werd geopend).

SPANJE

De bekendste dierentuin in Spanje is ongetwijfeld de Parque Zoologico de Barcelona in BARCELONA.

Ook deze instelling vindt zijn aanvang in de vorige eeuw.

In 1894 besloten de stadsautoriteiten van Barcelona tot de oprichting van een dierentuin, die in 1929 werd uitgebreid.

De 12 hectare grote dierentuin wordt jaarlijks door niet minder dan zo'n drie miljoen mensen bezocht.

De subtropische beplanting (palmen!) zorgt voor een fraaie setting, waarin de dierencollectie goed tot zijn recht komt.

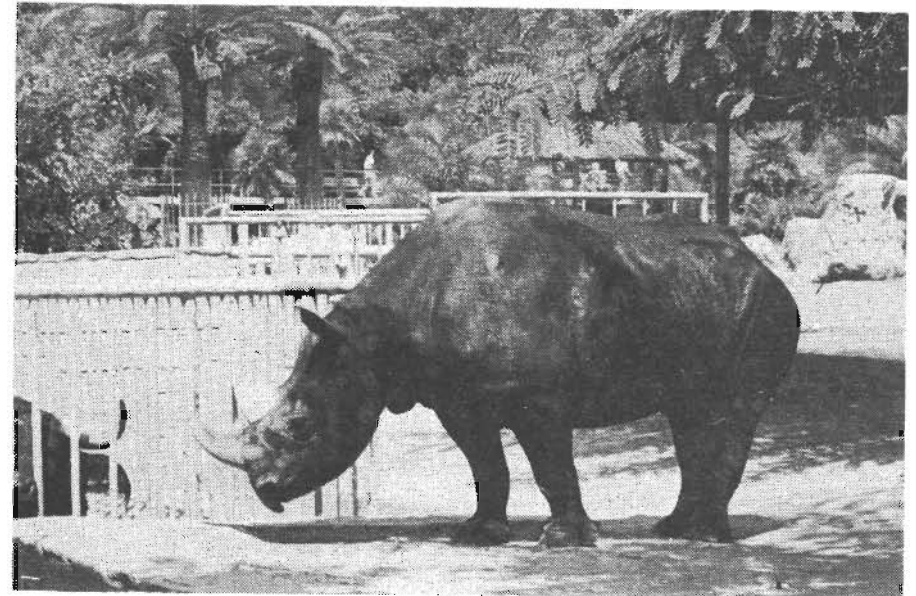
Al sinds 1955 beschikt de dierentuin over een permanent dolfinarium annex aquarium (Aquarama) en in 1963 maakte men hier de "Gran Fauna Africana", een serie ruime, door water van elkaar gescheiden verblijven, waar verschillende Afrikaanse dieren als giraffen, neushoorns, olifanten, nijlpaarden, struisvogels, antilopen, zebra's, kafferbuffels, enz. schijnbaar vreedzaam bij elkaar leven. Dit Afrika-panorama, dat ca. 100 x 120 meter groot is, is van alle zijden inkijkbaar, waarbij de rondweg gedeeltelijk over de stallen van de dieren voert.

Hoewel men het er door het milde klimaat zonder al te ingewikkelde winterverblijven kan stellen, completeren een vogelhuis en een reptielenhuis de dierencollectie.

De grote ster van de Barcelona Zoo is zonder twijfel het witte gorilla-mannetje "Copito de Nieve". Sneeuwvlokje arriveerde in 1966 als twee-jarig diertje in Barcelona en is daar inmiddels uitgegroeid tot een reusachtige sneeuwvlok, die met zijn (normaal zwart gekleurde) vrouwtjes al voor vele (ook normaal zwarte) gorilla-babies heeft gezorgd.

Andere bijzondere dieren in deze dierentuin zijn bijvoorbeeld Spaanse steenbokken, nevelpanthers en pardellynxen.

Al met al is deze Zoo zeker een bezoek waard voor alle landgenoten, die hun vakantie doorbrengen in de buurt van Barcelona.



Zwarte neushoorn in de dierentuin van Barcelona.

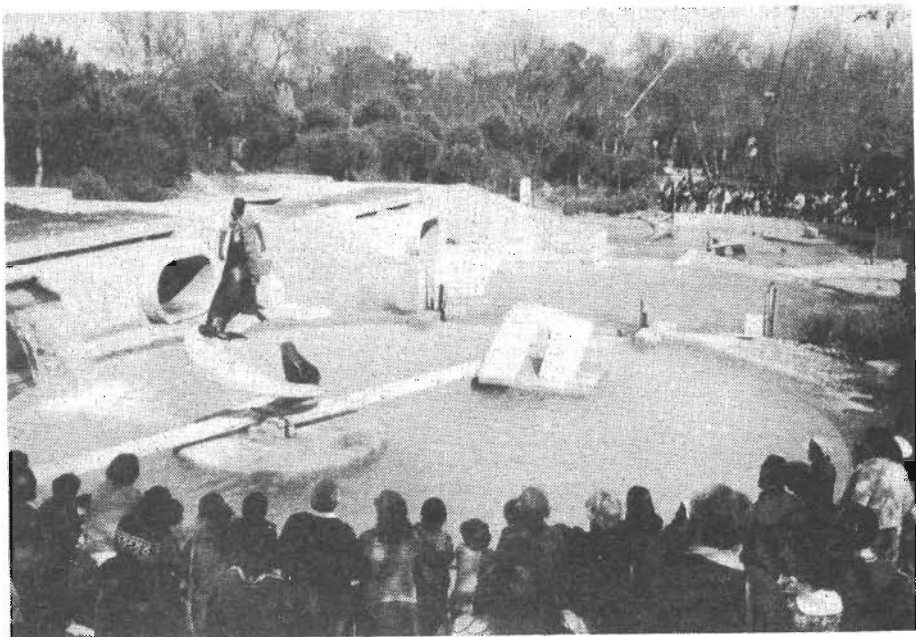
De Spaanse hoofdstad MADRID beschikt al sinds 1774 over een dierentuin in het Parque de Retiro.

Omdat deze kleine dierentuin de stad onwaardig was, werd in 1972 een grote, volledig nieuwe dierentuin geopend in Casa de Campo, waar niet alleen voldoende ruimte aanwezig was voor een ruim opgezette Zoo maar ook voor de tegenwoordig onontbeerlijke parkeerterreinen (die Blijdorp bijvoorbeeld zo mist).

De nieuwe dierentuin is aangelegd volgens het Geo-principe, dat wil zeggen dat de verblijven naar werelddeel zijn gerangschikt. Zo is er een Afrika-deel, een Azië-deel, enz.

Deze opzet heeft ingrijpende consequenties, als we beseffen dat daardoor voor Aziatische en Afrikaanse olifanten volledig van elkaar gescheiden verblijven gemaakt moeten worden. In Madrid zijn dan ook twee grote olifantenperken in verschillende "werelddelen" te vinden.

De gehanteerde architectuur is zeer opvallend. Hypermoderne betonconstructies worden afgewisseld met meer natuurlijk aangelegde verblijven, maar het beton blijft de totaal-indruk nogal nadrukkelijk beheersen. Ook heeft de architect niet overal het welzijn van de dieren op het oog gehad; verscheidene dieren zoeken vergeefs naar schaduw in de brandende Madrileense zon, terwijl de bezoeker vanonder speciaal aangelegde schaduwplekjes naar de smachtende dieren kan kijken !



Verblijf voor zeeolifanten en zeeleeuwen in Madrid Zoo

De dierencollectie bestaat vrijwel uitsluitend uit (grote) zoogdieren en vogels, waaronder enkele pronkstukken. De positie als hoofdstadsdierentuin deden statiegeschenken als Komodowaranen en Reuzenpanda's in de Madrid Zoo belanden. Door middel van kunstmatige inseminatie (met zaad van het Londense panda-mannetje) slaagde men er in 1982 zelfs in succesvol met de Reuzenpanda te fokken. Maar ook zulke juwelen als Spaanse steenbokken, okapi's, reuzenotters en zeeolifanten zijn in Madrid te bewonderen.

Madrid en Barcelona bezitten duidelijk verreweg de belangrijkste dierentuinen van Spanje, maar ook in enkele andere steden bevinden zich nog kleinere dierentuinen.

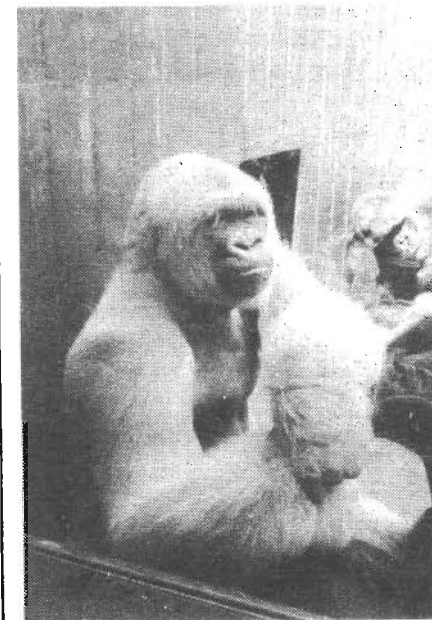
CORDOBA heeft zijn Jardin Zoologico municipal "Juan Barasona" en ook VALENCIA, JEREZ DE LA FRONTERA, FUENGIROLA en LAS PALMAS bezitten kleine dierentuinen.

Bij ELCHE (in de buurt van Alicante) is nog een commerciële boot-safari met een dolfinshow te bezoeken.

Een hogeraangeslagen safaripark bevindt zich op het eiland Mallorca, waar de beroemde Duitse dierenhandelsfirma Ruhe 45 hectare bezet heeft met Afrikaanse dieren, waaronder

giraffen, neushoorns, nijlpaarden, olifanten, zebra's en zeker 20 soorten antilopen. De oorspronkelijke subtropische beplanting oogt een stuk natuurlijker dan de in onze streken voorkomende naaldbossen!

Op de Canarische eilanden ten slotte bevinden zich op Gran Canaria "Palmitos Park", een 20 ha. groot terrein met palmen, agaven en cactussen en ruim 200 vogelsoorten. Op het eiland Tenerife bevindt zich "Loro Parque", dat zich onder leiding van een Duitse vogelliefhebber heeft ontwikkeld tot een van 's werlds grootste en belangrijkste verzamelingen en fokcentra van papegaai-achtigen. Vele zeldzame soorten planten zich hier met succes voort.



Sneeuwvlokje in Barcelona

De recente geboorte van de 16^e okapi (Soera, zoon van Moera) in Blijdorp, lijkt een goede aanleiding te vormen voor een gesprek met de oppasser, belast met de leiding van Post 2 (4 verzorgers), Sectie Levende Have I, de heer G(errit) van der Graaf. De "eminence-grise" onder de Blijdorp-oppassers spreekt trouwens zelf liever van "verzorger".

Regelmatige bezoekers van Blijdorp zullen bij het lezen van de titel boven dit artikel-interview de vermelding van de gracieuze okapi's gemist hebben. Immers, hoe vaak is Van der Graaf ook niet druk in de weer te zien bij de okapi's; niet in de laatste plaats in geschreven en/of gefotografeerde persberichten in de regio en daarbuiten - vele jaren achtereen al - ter gelegenheid van blijde gebeurtenissen bij "Okapia johnstoni".

Ter verduidelijking het volgende: de giraffe (in Blijdorp: netgiraffe) blijkt in de okapi een zeer verwant familielid te hebben. De aanduiding "bosgiraffe" voor de in Zaïre levende okapi is dan ook niet ongebruikelijk.

Over deze verwantschap zegt V.d.Graaf:

"Ze hebben veel gemeen, onder andere de kop. De vorm ervan en bovendien komen de twee op horentjes lijkende bot-achtige aangroeisels/uitstulpingen bij de okapi (alleen bij de man) overeen met die van de giraffe (bij mannetje en vrouwtje 3). En daarbij....., de okapi, een van de laatst ontdekte zoogdier-soorten, moest ergens ondergebracht worden."

Volledigheidshalve moet ook nog vermeld worden dat Post 2 naast de 7 okapi's (in Nederland alleen in Blijdorp te bewonderen) en 8 netgiraffen, bontebokken, de zeldzame pudu's en boomkangoeroes telt.

Gerrit van der Graaf heeft een 43-jarige carrière in Blijdorp achter zich die rijk is aan "Blijdorp-historie", verhalen, kennis, ervaring en getallen. Een heel "Blijdorp-leven" gemarkeerd door - om maar eens een greep te doen uit de vele cijfers- 8 directeuren (Dr. Kuiper tot en met Ir. D.van Dam, de huidige directeur), 38 respectievelijk 29 jaar "meeleven" en ervaring met giraffen en okapi's, 40 geboorten bij de giraffen, 16 okapi-babies en f 7,50 per week als beginloon voor een 16-jarige (Van der Graaf: "Het was een andere tijd; je lette niet op geld en tijd in je werk").

Bij welke dieren bent u in de loop der jaren zoal verzorger geweest?

In het allereerste begin moest ik overal helpen, zo'n beetje. Ik ben bij de kamelen, zebra's, bizons en olifanten verzorger geweest; 2 jaar roofdieren ook nog. Deze post was wel uitgebreider wat diersoorten betreft. Saiga's waren er toen, onder andere, ook nog bij. In 1954 komen dan de stamouders van onze huidige netgiraffenkudde en in 1957 de eerste okapi's aan in Blijdorp.

Kunt u wat vertellen over de werkomstandigheden en de werkzaamheden in vroeger tijden?

Een 5-daagse werkweek - 38 uur werken per week - hadden we toen nog niet. Ik stond lange tijd alleen voor de werkzaamheden van de hele afdeling. 's Zondags ging ik vaak de zebra-stallen schoonmaken. Later zijn er meer mensen bijgekomen, ook vanwege de vrije zaterdag en het grotere bestand aan dieren. In 1975 zijn wij ambtenaar geworden.

Beschrijft u eens een werkdag van nu?

Rond 8.00 uur, vaak veel eerder, ben ik op de post. Ik ga dan direct bij de okapi's en giraffen kijken of alles in orde is. Het voer is dan al klaar; vòòr achten kunnen ze al eten. Ik ben dan genoeg op de hoogte om mijn dagrapport, bestemd voor het kantoor, te schrijven. Ik noteer ziekten en afwijkingen. Elk dier heeft tegenwoordig een zogenaamd "Din-nummer", een soort computercode.

Dan ga ik het voer klaarmaken. Voor de okapi's moet dat 3 x per dag. Het streven is vervolgens om vòòr 9.30 uur bij de okapi's alle stallen van onder tot boven helemaal schoon te hebben. Dat houdt in: de stal boenen (tralies, drinkbakken, enz.) en natuurlijk het allerbelangrijkste: alle mest, hoe weinig ook, en alle vuile stro verwijderen. Om een duur woord te gebruiken, onze filosofie voor wat betreft de hygiëne voor vooral de okapi's is: totale properheid, elke dag.

's Winters, wanneer de dieren continu binnen zijn, moet er zeker 4 - 5 x per dag mest weggehaald worden. 't Is dan binnen al gauw een rotzooi. Giraffen zijn 's winters wat arbeidsintensiever dan okapi's. Ze lopen de net met veel zorg gespreide "bedjes" in een mum van tijd kapot. Ook de buitenverblijven van de okapi's moeten een paar keer per dag mestvrij worden gemaakt. Als de dieren naar binnen gaan moet buiten ook alles schoon zijn. Het is zaak dat de omstandigheden hier zo

hygiënisch mogelijk zijn. Okapi's zijn erg gevoelig voor besmetting via mest en vuil. Op deze manier houden de "giraffen" je wel een hele dag bezig.

Dan moet - tenslotte, het voer voor de volgende dag ook nog gereed gemaakt worden. Soms ga ik 's avonds nog terug naar de dieren, als er een zieke is of een geboorte zich aankondigt.

Blijdorp is momenteel 4 generaties okapi's rijk. In de rijke okapi-geschiedenis van de Diergaarde is de aanwezigheid van 5 (!) ook al eens voorgekomen (1984).

Voor wat de vrouwtjes betreft loopt de lijn naar Soera als volgt:

1. Mambuti, de Zaïrese stammoeder van Blijdorp, die vermoedelijk op 33-jarige leeftijd na een 29-jarig verblijf in Rotterdam is gestorven;
2. Lindi, thans 21 jaar oud;
3. Bengala, 14 jaar;
4. Moera, 6½ jaar oud, moeder van Soera.

Slechts een zestiental dierentuinen in de gehele wereld bezit deze prachtige diersoort. Samenwerking tussen die dierentuinen is dan ook geboden om, door een verantwoorde fok, het okapi-bestand zo sterk mogelijk te houden. "Verse" dieren uit Zaïre die de altijd dreigende inteelt kunnen corrigeren, worden nog maar uiterst zelden naar West-Europa en de V.S. aangevoerd. In een uniek te noemen samenwerkingsverband hebben enige dierentuinen, waaronder die van Antwerpen, Rotterdam, Parijs en Londen een okapi-potentieel opgebouwd, dat collectief beheerd wordt. Alle okapi's zijn het gezamenlijk eigendom van alle deelnemende dierentuinen. Het is met name aan Blijdorp te danken geweest, dat deze "pool" een niet-commerciële karakter heeft: een okapi is zo zeldzaam dat hij niet in geld is uit te drukken.

De dierentuinen in West-Europa wisten weinig of niets van de okapi toen er, in de jaren vijftig, in het opvang-station in Epulu enige exemplaren transport-gereed waren voor onze streken. Dankzij vooral de Zoo van Antwerpen en Blijdorp heeft de "okapi-know-how" in dierentuinen zich aanzienlijk uitgebreid.

Heeft u een voorkeur voor een van de beide "giraffen"?

Ze zijn me allebei even lief, hoewel..... ik heb een lichte voorkeur voor de okapi. Omdat die bedreigd is, wat de giraffe (nog) niet is. Trouwens, hoefdieren in het algemeen zijn mijn favorieten.



Okapi-moeder Moera met haar zoon Soera, gefotografeerd op 9 oktober 1986. (Copyright De Jong & Van Es)

Is het mogelijk een band te hebben met giraffen en okapi's ?

Ik voel het zo aan: je hoort bij die dieren, je voelt je één met ze. Je moet denken, dat je zelf een okapi of giraffe bent. De dieren, van hun kant, voelen dat ook aan. Geduld hebben, dat moet je. Niets forceren, je niet opdringen. Okapi's zijn dieren die sneller mak zijn. Hier in Blijdorp zijn ze tam; wij gaan er vertrouwd mee om. Dat maakt ze ook meer handelbaar. Je moet er dus wel wat voor doen om een band met ze te krijgen.

Herkennen de dieren u in een andere dierentuin ?

Met één giraffe, Nico, die naar Artis gegaan is, heb ik dat heel duidelijk meegemaakt. Ik liep er "in burger" tussen het publiek. Hij liep, als het ware, met me mee. Maar Nico (die op 5 december is geboren) heb ik dan ook met de fles grootgebracht. Hij gaf me zelfs een poot.

Hoe slapen giraffen ? Staande, liggende ?

Ze staan veel tijdens de nacht. Als ze in diepe slaap liggen, ligt de hals naar achteren. Wel slapen ze kort, ongeveer 5 uur.



Illustratie: K. de Grijp

Zijn ze schuw, okapi's en giraffen ?

Okapi's hebben, zoals ik al zei, aanleg om tam te worden. We werken daar ook wel aan; 't maakt de omgang met ze makkelijker. Giraffen zijn niet zo handelbaar. Dat is in elke dierentuin zo'n beetje hetzelfde. Als giraffen kwaad willen, kunnen ze ontzettend hard stoten en slaan.

Brengen okapi's en giraffen geluiden voort ?

Giraffen en okapi's kunnen geluiden maken en zelfs bij pijn schreeuwen. Okapi's maken een snuivend geluid. Bij sexuele opwinding stampvoeten ze ook.

Zijn de dieren aan stemmingen onderhevig, b.v. door het weer?

Nee, wel worden ze ongedurig als ze lang binnen zijn geweest. Ze moeten tenslotte hun energie kwijt kunnen.

Tonen de dieren zoiets als "genegenheid" voor u ?

Ik vind het moeilijk om daarover iets te zeggen. Ik zou zeggen, nee. Je wordt geaccepteerd en daar ben je blij mee.

Voor welke ziektes zijn de dieren vatbaar ?

In principe kunnen ze alles krijgen. De mest-controles, die om de 3 maanden worden uitgevoerd onder normale omstandigheden, leren ons veel over de toestand van de dieren. Als de mest dun is kan dat op een simpele ingewandstoornis wijzen. Het dier heeft dan teveel van iets gegeten. We stellen danbij in het voer, halen er iets uit weg. Als het erger is moeten we alarm slaan en de chef bellen.

Okapi's zijn door hun "lik-gedrag" ontzettend gevoelig voor parasieten. Ze krijgen vaak een wormkuur voorgeschreven. Ik heb twee keer meegemaakt, dat giraffen van de ene op de andere dag aan diarree gestorven zijn. Toen ben ik vreselijk geschrokken. Ook moet je altijd rekening houden met ziektes en besmetting vanuit nabije posten. Zo'n ziekte als bij de mensapen, onlangs, moet je goed in de gaten houden. Bij het betreden van deze post moeten we de voeten van iedereen dan ook ontsmetten. Soms sta je voor een raadsel, hebben de okapi's ineens pokken. Hoe komen ze er aan ?

Wat eten ze precies ?

In de natuur zijn boombladeren het hoofdvoedsel. Hier krijgen ze hooi, fruit, groenten en krachtvoer.

Wanneer gaan de dieren nog naar buiten, bij welke temperaturen?

Als het buiten koud is, maar er toch een zonnetje schijnt, kunnen de dieren toch naar buiten. We laten dan wel de deur van het binnenverblijf open. Wel zijn okapi's tochtgevoelig.

Veel vragen zouden nog aan de boeiend vertellende Van der Graaf gesteld kunnen worden. Wellicht zullen die een andere keer nog eens beantwoord worden. De Vereniging dankt hem en de Diergaarde hartelijk voor de medewerking bij de totstandkoming van dit artikel.

KERSTLUNCH 1986

In het Blijdorp-restaurant wordt traditiegetrouw zowel op eerste als op tweede Kerstdag van 12.00 tot 16.00 uur een speciale Kerstlunch geserveerd. De prijs voor deze uitgebreide lunch bedraagt f 49,50 per persoon (kindermenu f 22,50). Voor nadere informatie en aanmelding gelieve u rechtstreeks contact op te nemen met Diergaarde Blijdorp, telefoon 010 - 4654333.

Het kerstmenu 1986 bestaat uit:

SNEETJE TOAST MET AVOKADO MOUSSE

- o -

HELDERE KIPPESOEP

- o -

GEBRADEN LAMSRUGFILET

ROOMSAUS MET GEMBER EN ROZIJNEN

RODE KOOL

FRANSE BOONTJES

AMANDELAARDAPPELEN

- o -

VANILLEIJS MET WARME CHOCOLADESAUS

- o -

KOPJE KOFFIE

OPGEKNAPTE MENSAPEN IN BLIIDORP

De problemen bij de mensapen lijken nagenoeg overwonnen. Had Xara enige weken nog een kleine terugval (weer diarrhee), ze is nu in betere conditie dan in maanden. Haar ontlasting is in orde, ze drinkt voldoende, en ze eet weer zelf.

Ook Yaoendé vertoont zich dagelijks, in blakende welstand, aan het publiek. Artis en Xerna laten elkaar als vanouds alle hoeken van hun verblijf zien.

De ontlasting van bijna alle mensapen is recentelijk onderzocht in het Dijkzicht Ziekenhuis. Allemaal blijken ze nog maar een zeer klein aantal van de vervelende parasiet bij zich te dragen. Geen van de dieren heeft hier last van (ofwel, ze vertonen geen "klinische symptomen"). De keuze is nu of men de zaak hierbij zal laten, of dat er een laatste poging zal worden ondernomen de parasiet helemaal uit te roeien.

(Overgenomen uit: De Nieuwsbrief voor de Rondleiders)

Vereniging Vrienden van Blijdorp
Rotterdam



Ondergetekende,

naam: _____ voorletters: _____

adres: _____ giro/banknr.: _____

postcode: _____ woonpl.: _____ geb.dat.: _____

ondersteunt de doelstellingen van de Vereniging Vrienden van Blijdorp en geeft zich hierbij op als lid van deze vereniging.

(datum)

(handtekening)



ADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS

Verenigingssecretariaat
en ledenadministratie

A.M.Bos
Schepenstraat 71
3039 NC Rotterdam
010 - 4659015

VRIENDENFOON.....

Redactie-adres Vriendennieuws

A.Noordermeer
Roemer Visscherstraat 118
3132 EV Vlaardingen
tel. 010 - 4347746

Afdeling Reizen

mevr. C.Berger-KIndt
Kortedreef 48
3075 GR Rotterdam
tel. 010 - 4191863

Promotieteam

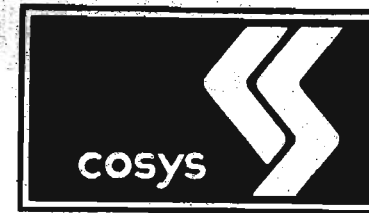
fam. H.Gerritse
Cleyburchstraat 5^a
3039 DA Rotterdam
tel. 010 - 4663682

Postzegel
hoeft niet.
Mag wel.

Vereniging Vrienden van Blijdorp

Antwoordnummer 3144

3000 WB ROTTERDAM



- ★ **Automatiserings
adviezen**
- ★ **Systeem-ontwikkeling**
- ★ **Administratieve
dienstverlening**

COSYS BERGEN OP ZOOM B.V.
St. Josephstraat 65-67
4611 MK Bergen op Zoom
tel. 01640-53150



Multi Mail

INTERNATIONAAL ADRESSENBUREAU--POSTALE VERWERKING DIRECT MAIL--VERWERKING/BEHEER ADRESSENBESTANDEN

- **BEELDSCHERMVERWERKING**
- **MINIMAAL 700.000 ADRESSEN ON LINE**
- **TWEE PRINTERS**

- **ADRESSENLEVERING OP TAPE OF DISCETTE**
- **SNELLE VERWERKINGSTIJDEN**
- **GEAVANCEERDE PROGRAMMATUUR**

Kantoor: Kipstraat 37
3011 RS Rotterdam

Expeditie: Mariniershof 36
3011 RS Rotterdam

Telefoon: 14 69.77
Telex: 25555